

R O M A N I A
MINISTERUL EDUCATIEI SI
CERCETARII
UNIVERSITATEA
„ALEXANDRU IOAN CUZA”
Bd. Carol I nr. 11 - IASI - 700506
Tel: 40 232 201010 ; Fax: 40 232 20 12 01
FACULTATEA DE LITERE

RAPORT DECANAL PENTRU MANDATUL 2012-2016 LA CONDUCEREA FACULTĂȚII DE LITERE DIN UNIVERSITATEA „ALEXANDRU IOAN CUZA” IAȘI

Prof. univ. dr. Codrin Liviu Cuțitaru

I.CADRUL GENERAL AL MANDATULUI

La sfârșitul lui martie 2012, când am preluat conducerea Facultății de Litere, atât situația de ansamblu a societății românești, cât și contextul particular al sistemului educațional autohton erau destul de complicate. Pe de o parte, grava criză economică mondială din anii 2008-2010 avusese deja repercusiuni serioase asupra României, afectând deopotrivă mecanismele bugetare naționale și mediul economic privat. Finanțarea învățământului cunoscuse faze de austeritate, practic, fără precedent. Cazul Facultății de Litere din Iași era agravat de faptul că, în conformitate cu noua Lege a Educației (1/2009), trecusem, în mandatul vechii conduceri, printr-o

evaluare cu rezultat nefericit. Am primit *clasificarea B*. Din păcate, eram singura entitate filologică din Consorțiul „Universitaria” inclusă în această clasă academică secundă. Consecința imediată a reprezentat-o un buget guvernamental (oricum, auster și deja afectat de diminuarea inevitabilă a coeficientului de finanțare pe dubla specializare!) mai mic decât cele precedente (cu aproape 20%).

Factorul (și mai) delicat era evaluarea unei alte secții a Facultății noastre – Jurnalismul și Științele Comunicării –, în aceeași perioadă a Decanatului anterior, cu *C*. Se înțelege că bugetul a scăzut astfel la cote traumatizante. Surpriza mea „managerială” (un adevărat șoc „administrativ”, în fond) s-a amplificat la primul Consiliu de Administrație, când Rectoratul UAIC m-a informat că Literele au o datorie de 3.200.000 RON (32 de miliarde de lei vechi!), cerându-mi-se urgent măsuri de redresare. Să adaug aici și informația că Universitatea însăși intra atunci într-una dintre cele mai puternice crize economice din istoria ei (criză care a ținut pînă în 2014), cauzate de mai multe elemente: scăderea cu aproximativ 50% a numărului de studenți (de la 48.000 în 2008, la 27.000 în 2012 – astăzi sînt 23.000!), întîrzierea rambursărilor de la AMPOSDRU pe proiecte din fonduri structurale și clasificările eterogene ale domeniilor din UAIC, de la *A* la *E*, clasificări generatoare de bugete restrictive.

II. PRIMELE MĂSURI

Inevitabil, prioritățile mele s-au schimbat abrupt. Dacă, într-o primă fază, credeam, idealist, că debutul mandatului va fi dedicat unei solicitări de reevaluare academică pentru dobîndirea clasificării domeniului nostru filologic cu *A*, foarte curînd am realizat că era necesar să ne concentrăm pe remedierea avariilor financiare imediate. Am încercat să identificăm „găurile” din Facultate. Pe lîngă cele clasice, cumva iremediabile prin specificul nostru educațional (secții mici cu consum bugetar mare, corp profesoral amplu, raportat la un număr, deși ridicat, tehnic vorbind, de studenți, totuși insuficient economic, bugetarea minimală incorectă pe dubla specializare etc.), am descoperit măcar două rezolvabile: masteratele ineficiente financiar (prin numărul redus de studenți înmatriculați) și multitudinea de ore la „nefilologici” (adică la alte Facultăți). Referitor la masterate, intenția inițială a fost să gîndim unele noi, solide din puncte de

vedere academic și economic. De altfel, această ipoteză de lucru apărea și în planul meu managerial, prezentat la concursul decanal din 2012.

Eram conștient că multe masterate – segregate pe specializări unice – nu pot avea anvergură în timp. Se impunea reconfigurarea sistemului masteral filologic după, spuneam eu, modelul Școlii Doctorale (unde, în postură de Director între anii 2009-2012, practicasem acest tip de interacțiune disciplinară filologică). Ar fi putut apărea trei-patru masterate puternice (pe Lingvistică, pe Literatură și Hermeneutică, pe Științele Comunicării și pe Metodica Predării Disciplinelor Umaniste, de pildă), cu trunchiuri comune de cursuri mari (generale), predate de colegi de la toate specializările, și cursuri practice mici (specifice), dedicate unor specializări anume (afiliate grupelor de studenți participanți). Din păcate, acest proiect nu s-a realizat nici pînă acum (și, cred, nu se va realiza nici în următorii doi ani), întrucît ARACIS-ul a suspendat vizitele de evaluare la ciclul masteral în întreaga țară. Riscurile implicate de o ieșire pe piață cu niște masterate avizate doar de Senatul UAIC ar fi fost prea mari, așa încît am preferat – sper, pentru scurtă vreme – să mergem înainte cu masteratele vechi.

Cum însă? În primul rînd, am rugat Departamentele (cu specializările/colectivele componente) să se limiteze la un singur master (pe specializare) pentru a nu dispersa numărul (oricum, mic) de absolvenți. Apoi, am cerut ca, în limita posibilităților, orele din acest ciclu să fie puse în norme vacante. Deoarece „neplata” orelor suplimentare (fapt generalizat la nivel de Universitate!) ajunsese o măsură obligatorie, am considerat că, între „orele suplimentare”, ar putea fi incluse masteratele (sprijinite, în multe cazuri, benevol, de creatorii/organizatorii lor din fostele Catedre). În sfîrșit, am propus alternanța unor masterate (acolo unde existau mai multe și unde se puteau închide unele *de facto*, chiar dacă nu și *de jure*). De asemenea, la secțiile restrînse, am solicitat unirea Planurilor de învățămînt (anul I cu anul al II-lea), astfel încît costurile unui program masteral să scadă. Spre bucuria noastră, colegii implicați în aceste ore au înțeles urgența măsurilor menționate și s-au adaptat exemplar rigorilor. Deși minimal, masteratele – fie și în formula lor actuală – s-au eficientizat.

Orele „la alte Facultăți” (cu precădere, cele de Limbi Străine) constituiau o altă cauză de hemoragie financiară. De ce? Pentru că, prin prezența lor (în numeroase situații) în normele titularilor Facultății de Litere, ne aduceau pe noi (întreaga Facultate), paradoxal, în postura ironică de *a plăti pentru ele*. Iată, pe scurt, mecanismul: Facultatea unde orele erau ținute vărsa în contul

Facultății de Litere echivalentul sumei la plata cu ora (de regulă, minimul funcției de asistent) pentru aproximativ șapte luni (intervalul didactic propriu-zis dintr-un an școlar). Totuși, Facultatea de Litere achita titularului în cauză obișnuitul salariu (pe douăsprezece luni) cu toate cheltuielile suplimentare aferente, presupuse, în mod natural, de remunerare. De aici, logic, rezulta o disproporție imensă între ce „intra” cu adevărat în visteria Facultății și ce „ieșea” de fapt. Disproporția în cauză era, evident, în imensul nostru dezavantaj! Trecerea, prin urmare, a orelor „la nefilologici” în norme vacante, menite să echilibreze balanța între „intrările” și „ieșirile” financiare, presupuse de respectivele ore, a devenit nu doar necesară, ci și urgentă.

Astfel, plățile venite de la alte Facultăți pentru orele efectuate de către titularii noștri s-au echilibrat cu propriile cheltuieli (pe aceste ore) ale Literelor. Transferul s-a întîmplat cu concursul demn de toată grațitudinea al colegilor din ambele Departamente (și, preponderent, al celor de la Limbi și literaturi străine, cu un accent necesar pe secția de Engleză!). Aș adăuga observația că măsura a avut și o conotație benefic-preventivă. Peste doi ani, o Hotărîre BECA, inspirată de legislația ARACIS, stipula ca orele „la alte Facultăți” din UAIC să treacă în Statele de funcții ale Facultăților unde fuseseră acreditate. Așadar, pentru noi, transferul a fost simplu. Aveam normele în regim de „vacante” deja configurate. Astăzi, ele apar în registrele Facultăților cărora le aparțin de drept și le-au fost, totodată, destinate de la bun început. Sînt efectuate de colegi sau colaboratori de-ai noștri prin „contracte de servicii” încheiate direct cu Decanatele beneficiare. Plata lor se face direct de către Facultatea beneficiară, reprezentînd o chestiune de acceptare/negociere între colaboratorii amintiți și conducerea unei Facultăți anume.

III. ALTE MĂSURI ȘI EVENIMENTE

Din nefericire, în asemenea condiții economice, am fost obligați să perpetuăm un principiu din Legea Educației (1/2009) privitor la pensionarea cadrelor didactice la împlinirea vârstei de 65 de ani, deși un Ordin de Ministru ulterior (2012) îl corija cumva, lăsînd la latitudinea Departamentelor/Facultăților/Universităților decizia unor eventuale cereri de prelungire a calității de titular. Noi nu am dat curs, cu regret, unor astfel de solicitări, încercînd să păstrăm echilibrul financiar foarte precar. Profesori importanți ai Facultății au trecut așadar din postura de *titulari* în aceea de

asociați (cu cheltuieli salariale semnificativ mai mici). Am reușit însă, în contrapartidă, să menținem un ritm acceptabil al promovărilor la toate specializările (s-au făcut chiar și angajări în această perioadă, după foarte mulți ani de blocare a posturilor). Mulți dintre colegii (mai) tineri au devenit acum lectori, conferențieri ori profesori. O parte au reușit, laudativ, să-și susțină examenele de abilitare, completând locurile de îndrumători doctorali rămase, în unele cazuri (pe specializări), goale. Au preluat conduceri de doctorate profesori din zona Studiilor francofone, Românisticii, Italianisticii și Hispanisticii, Comparatisticii și Slavisticii (ultimele două, în desfășurare în clipa de față).

O mențiune de ordin economic se impune aici. În ciuda dificultăților, Facultatea de litere a achitat, la timp și cu rigurozitate, toate cheltuielile comisiilor de abilitare (la fel, pe cele ale comisiilor doctorale!), ceea ce a determinat celula de specialitate filologică din CNADTCU să programeze un număr foarte mare de examene de acest tip la noi. Organizarea lor – derulată prin Decanat – a fost mereu ireproșabilă, cuvenindu-se mulțumiri tuturor colegilor implicați și, mai ales, prodecanului de resort, prof.univ.dr. Antonio Patraș și directorului administrativ, ec. Bogdan Constantinovici. Pe aceeași linie, se poate constata că dinamica Școlii Doctorale (bună mereu!) a rămas pe coordonate excelente. Am primit doctoranzi străini plătitori de taxe, prin contracte UAIC (Israel), individuale (Irak, Ucraina, Rusia, Italia) sau europene (Erasmus Emerge). Activitatea în interiorul programului Erasmus e una exemplară. Facultatea de Litere din Iași are cele mai multe contracte și mobilități de această natură, nu numai din Universitatea noastră, ci și din țară. De aceea, nu întâmplător, domeniul Limbi Străine din Facultatea a ieșit, în evaluarea internațională QS (foarte prestigioasă), între primele 250 din lume, devansând Matematica – domeniul-fanion al UAIC odinioară.

Simptomatic, intervalul acestui Decanat a fost marcat de numeroase vizite ARACIS pentru evaluarea unor programe de studii la licență. Spre onoarea colegilor care au pregătit dosarele pentru inspecție, absolut toate programele în cauză au primit *grad de încredere ridicat*: Jurnalism și Științele Comunicării (25.07.2012), O limbă și literatură modernă A (engleză, franceză, germană, rusă, italiană, spaniolă) – O limbă și literatură modernă B (engleză, franceză, germană, rusă, italiană, spaniolă) (25.07.2012), O limbă și literatură modernă A (engleză, franceză, germană, rusă, italiană, spaniolă) – Limba și literatura română (25.07.2012), Traducere și interpretare (27.06.2013), Limba și literatura română – Literatură universală și comparată (30.04.2015), Limbă și literatură română – O limbă și literatură

modernă B (engleză, franceză, germană, rusă, italiană, spaniolă) (30.04.2015), Literatură universală și comparată – Limba și literatura modernă (30.04.2015), Limba și literatura modernă A – Literatura universală și comparată (30.04.2015). Remarcăm tot aici, pentru zona de licență, o creștere sensibilă a numărului de studenți la admitere și, apoi, al celor înscriși la studii. Corpul profesoral nu și-a diminuat însă rigorile, absolvenții propriu-zisi ai Facultății noastre nu depășesc 40%-50% din numărul celor admiși inițial.

Greutățile financiare nu au împiedicat desfășurarea, în bune condiții, a simpoziunelor noastre tradiționale și a altora noi, a unor conferințe internaționale importante și chiar a unor evenimente academice memorabile. Între ultimele, trebuie să amintim decernarea (de către UAIC, la inițiativa Facultății de Litere) a titlului de *doctor honoris causa* unor mari personalități, precum scriitorii David Lodge și Norman Manea. În plus, ne-au fost deja acceptate alte două inițiative *dhc* (pentru 2016) semnificative: acordarea titlului domnilor Andrei Pleșu și Antonio Lobo Antunes. Pe lista scurtă de „așteptare” (2017) se află Julia Kristeva. S-ar putea spune, într-o cunoscută manieră autohtonă, că austeritatea materială generează uneori excelența intelectuală. Remarca poate caracteriza anumite segmente din viața Facultății de Litere în acești patru ani. Bunăoară, să observ neaparat mobilizarea remarcabilă a Literelor la raportarea din primăvara lui 2015, raportare menită să stabilească bugetul pentru 2016-2017. Colegii noștri au adunat punctaje redutabile, iar rezultatul – o pot spune de pe acum – va readuce bugetul integral (pierdut prin evaluarea cu **B** din 2010-2011). Este aici o mare realizare economică, dar și un triumf moral important: recâștigarea (chiar dacă simbolică, în condițiile noii legislații) a categoriei de facultate *clasificată cu A!*

Notăm, totodată, și faptul că acest interval de timp nu a fost marcat de frământări ale relațiilor inter-umane, situație, din păcate, frecventă în etape anterioare. Unirea fostelor Catedre (cu specificitățile lor) în două mari Departamente ar fi putut crea, la limită, tensiuni. Ele nu s-au ivit, spre satisfacția tuturor. Dimpotrivă, relațiile dintre colective și specializări s-au omogenizat mult în ultima vreme. Meritul e al tuturor colegilor. Sînt semne pozitive, aș îndrăzni să sesizez, pentru proiecte comune (și revin la ideea masteratelor mari). Funcționăm, tot mai evident, ca *o comunitate filologică*, și nu ca *un grup eterogen de umanoare*, așa cum unii se încapăținează să mai creadă. Prin urmare, azi, mai mult ca oricînd, nădăjduiesc în concretizarea conceptului meu managerial inițial: *Facultatea de Litere, o*

Societate Deschisă. O societate de care ar trebui să fim mândri cu toții. Cu atât mai mult cu cât există un detaliu ultim, capabil să genereze dobândirea încrederii în viitor: la ultima examinare financiară, Facultatea de Litere mai avea un deficit de 100.000 RON (1 miliard de lei vechi). Am „recuperat”, în concluzie, 3.100.000 RON (31 miliarde de lei vechi) în patru ani! Începem de aceea luna ianuarie cu vești bune, însă și cu gândul la înțelepciunea clasicilor care obișnuiau să spună ***Dimidium facti qui coepit habet, sapere aude, incipe! /O treabă începută e pe jumătate făcută; îndrăznește să știi, îndrăznește să începi!*** (Horațiu).

Ianuarie 2016

CLC